

В статті на основі матеріалів словаря “Гуцульская диалектная лексика в украинской художественной речи” проаналізована словообразовательная структура диалектних производних существительных. Определены лексические значения и словообразовательная семантика анализированных дериватов. Охарактеризованы словообразовательные модели отсубстантивных, отадективных и отглагольных суффиксальных образований.

Ключевые слова: гуцульский диалект, словообразовательная модель, дериват, суффикс, производящая основа, словообразовательное значение.

The article analyzes word formation structure of dialectal derived nouns based on the materials of “Hutsul dialectal vocabulary in Ukrainian belletristic language” dictionary. Lexical meaning and word-formative semantics of analyzed derivative have been defined. Derivational models of suffixal units derived from nouns, adjectives and verbs have been characterized.

Key words: hutsul dialect, derivational model, derivative, suffix, forming stem, word-formative meaning.

Надійшла до редакції 12 січня 2016 року.

Наталія Руснак

УДК 811.161.2'282.3(477.85)'42

ТРИЄДИНА СТРУКТУРА ДІАЛЕКТНИХ ТЕКСТІВ БУКОВИНСЬКИХ ГОВІРОК

Проаналізовано триєдину структуру діалектних текстів, репрезентовану синтагматичним, граматичним та дискурсивним різновидами. Синтагматичне членування, зумовлене звуковою реалізацією текстів, відзначає варіативність. Граматична структура увиразнює роль когнітивного чинника у формуванні висловлення, дає можливість проаналізувати частиномовну характеристику діалектних текстів. Дискурсивна структура ілюструє функціонування висловлення у діалектному мовленні.

Ключові слова: діалектний текст, синтагматична структура, граматична структура, дискурсивна структура, синтагма, висловлення, автосемантичні висловлення, синсемантичні висловлення.

Структурний опис мови передбачає аналіз тексту, який дозволяє виділити узагальнені інваріантні одиниці (схеми, моделі, морфеми, фонеми тощо) і зіставити їх з конкретними мовленнєвими сегментами на основі чітких правил реалізації. Багатогранність та складність діалектного тексту (далі ДТ) уможливають різні підходи до його вивчення, проте дослідження в ракурсі структурної лінгвістики, в основі якої лежить розуміння мови як знакової системи із чітко виділеними структурними елементами (одиницями мови, їх класами) і намагання до чіткого (наближеного до точних наук) формального опису мови, залишаються актуальними.

Структура ДТ, визначена семантичними відношеннями компонентів, що входять до його складу, їх морфологічною природою, фонетико-граматичним оформленням лексичного матеріалу, має триєдину будову: синтагматична, граматична та дискурсивна структури перебувають у ієрархічній залежності.

Виокремлюємо у ДТ дві структурні одиниці: синтагму, спричинену первинною звуковою формою ДТ, та висловлення, зумовлене його вторинною, графічною реалізацією. У межах синтагматичної структури аналізуємо мовленнєву одиницю ДТ – синтагму. Граматична та дискурсивна структури оперують текстовою одиницею – висловленням.

1. Синтагматична структура. Дослідники розмовного і діалектного мовлення відзначають складність членування мовленнєвого потоку на висловлення. Ж. Вандрієс з цього приводу висловив „нігілістичну” думку: «В усному мовленні поняття фрази сходять нанівещь... Межа граматичних фраз тут настільки складна для сприйняття, що краще відмовитися визначати її» [Вандриес 1937: 141–142].

У виокремленні синтагми пріоритет надаємо фонетичному чиннику. Синтагматичне членування ДТ варіативне, синтагмою може бути слово, у тому числі службове, словосполучення, просте речення, складне речення. У синтагмах можуть бути реалізованими синтаксичні зв'язки, проте можуть бути й обірваними. Так, виділення інформативно значущого компонента призводить до порушення синтагматичних зв'язків у межах висловлення, пор.: *а з ко'роўкоўу йа / с'лава 'Богу в'іт 'сорок п'йатого 'року по 'содн'ішній ден' //* (с. Рідківці Нов.). Проте, можемо говорити про певні закономірності. Більшість синтагм діалектного мовлення – дієслівних, які становлять синтаксему або дієслівно-іменникове словосполучення на основі керування чи іменникового прилягання, напр.: *шо ти'пер вам за б'і'да? / п'іш'ла на ба'зар вс'о / ку'пила шо х'т'іла / ў'брала тай п'іш'ла //а ко'лис б'і'да 'була / бо ко'лис тра зач'і'нати / шоп со'рочку 'мати / то тра зач'і'нати 'с'йати ко'лонн'і // 'с'йати // ми / 'микати// мо'чити// су'шити// к'і'нати// п'р'асти / б'і'лити / т'кати / а пу'тому / зноў б'і'лити полот'но / і тог'ди зач'і'нати доби'рати ни'ток і то ч:е/ так //* (с. Митків Заст.). Однотипні ряди синтагм створюють ізоколон – стилістичну фігуру, побудовану за принципом синтаксичного паралелізму, яка полягає у симетричному розташуванні однакових форм частин мови у тотожних за складом синтаксичних конструкціях, як-от: *то йа ў'веч'іра п'іч 'в'ітопл'у / 'нач'інки зако'лочу / нак'ручу галу'шок / на'мочу фасу'л'ок/з'лагод'у бор'шу ў ба'н'ек / та й то ўс'о ў п'іч//* (с. Борівці Кіцм.).

У синтагмах можливі різноманітні дублювання компонентів. Внаслідок невиправданого повторення одного з компонентів виникає плеоназм: *ми во'рали нави^ес'н'і вс'і горо'ди во'рали* // (с. Михальча Стор.).

Однією синтагмою зазвичай виступає дієслово зі значенням мовлення, лексема на позначення аксіологічної (раціональної) оцінки, заперечення, стверджувальні частки, граматичні засоби вираження різноманітних відношень. Для діалектного мовлення характерні „порожні” синтагми, які смислового навантаження не мають, однак вони розводять у часі мислення і мовлення. Семантично порожні синтагми є делімінаторами кінця підтеми, вони „підказують” слухачеві, що підтема вичерпана: *'али в осноў'ном 'було 'весе'ло // 'весе'ло 'було // 'були моло'д'і // тай та'ке 'було* // (м. Заставна).

2. Граматична структура. Граматична структура ДТ, базуючись на синтагматичній і підпорядковуючись дискурсивній, спирається на ідеї Л. Теньєра і передбачає:

- 1) визначення основних компонентів висловлення, які ґрунтуються на встановленні відношень між ними;
- 2) визначення частиномовної реалізації кожного з цих компонентів [Теньєр 1988].

Беручи до уваги концепцію Л. Теньєра, де основним компонентом судження є предикат, враховуючи, що актанти та сірконстанти у висловленні члени речення, граматичну структуру ДТ складають *предикатний, суб'єктний, об'єктний, обставинний, означальний компоненти*.

Суб'єктний компонент – *породжувальний* чинник ДТ. Його узагальненість спричиняє множинний вияв. На позначення узагальненого суб'єкта використовують іменники *'л'уди, ж'ін'ки, се'ло: то 'л'уди вс'і зго'нили* // (с. Мамаївці Кіцм.). Суб'єкт може виражати форма Р.в. особового займенника 1-ої. ос. мн. з прийменником у: *ї нас 'дома 'були ко'рови і бу'к'ін' / ко'р'і'ю до'їїли / і ти'л'ати* // (с. Михальча Стор.).

Множинність суб'єкта виражає означальний займенник *'кождий*. Причому у діалектному мовленні він зазвичай функціонує у формі середнього роду. У такий спосіб на мовному рівні відбувається знеособлення множинності: *кожде соб'і йшло брало дори* // (с. Мусорівка Заст.).

Предикатний компонент – текстотвірний. «Дієслівний вузол, який є центром речення, у більшості європейських мов відображає свого роду маленьку драму, в ній є дія, а частіше дійові особи та обставини» [Теньєр 1988: 117].

- Головні предикати* поділяємо на:
- *предикати конкретної фізичної дії;*
 - *предикати аксіологічної ознаки;*
 - *предикати характеристики;*
 - *предикати наявності.*

За способом вираження предикати конкретної фізичної дії класифікуємо на *особові і знеособлені*. Компоненти головного знеособленого предиката конкретної дії можуть перебувати у дистантній позиції, як-от: *а ва'рйти з моло'ка 'тоже ж 'можна вс'о* // (с. Рідківці Нов.).

Необхідним компонентом граматичної структури ДТ виступає об'єктний компонент, який виражає відмінкова форма або прийменниково-іменникова конструкція, пор.: *їа ш'е суб'і зга'дала за ди'тинство* (с. Михальча Стор.).

Обставинний компонент у ДТ має семантику часу, місця, мети, способу дії. Так само, як і об'єкт, обставину характеризує обов'язковість: *ху'добу три'мати/ т'реба вчас їс'о (обст. часу); й'її тра 'було о'рати хо'дити* // (с. Берегомет Вижн.).

Обставинні значення виражають прислівники, з-поміж яких діалектизми (*вчас, вод'но, напо'людне, їд'нину, п'їуд'нини, за'витка*) та прийменниково-відмінкові конструкції, останні здебільшого відтворюють відношення способу дії та контамінацію кількох значень.

У граматичній структурі ДТ означальні компоненти трапляються рідко. Означальні компоненти, виражені прикметниками, визначає позиція щодо означуваного слова. Зазвичай вони перебувають у постпозиції до означуваного слова, нерідко оформлені в окрему синтагму, як-от: *ро'били ни'т'ки то'нен'к'і / спи'ц'і'ал'н'і // л'н'а'н'і* // (с. Мамаївці Кіцм.). Часто у функції означення виступає вказівний займенник той у різних родо-відмінкових формах та у формі фонетичного діалектизму *то'т'і* (у буковинських говірках), *сей* (у подільських говірках): *їшли ж'ін'ки до'їїти то'т'і 'в'їц'і* // (с. Мамаївці Кіцм.). Вказівний займенник *та'кий* у препозиції до означуваного слова внаслідок семантичної невизначеності сприяє появі конкретизаторів, зазвичай прикметників: *в'і'копували та'ку 'їаму і к'лали за'копували // та'кий ко'бец ро'били // на'вер'ха ро'били та'кий/ та'кий ви'сокий ко'бец* // (с. Топорівці Нов.).

3. Дискурсивна структура. До складу дискурсивної структури ДТ входять два типи висловлень: *автосемантичні та синсемантичні*. До автосемантичних висловлень відносимо: *конструкції порівняння, висловлення-побажання, риторичні запитання, конструкції „текст у тексті”, примітивні визначення*. Синсемантичні висловлення формують два типи синтаксичних структур: конструкції, що мають характер мовленнєвих кліше, і залежні дискурсивні висловлення.

Так, порівняння опирається на мисленнєві асоціації і зводиться до того, що ознака (динамічна або статична) в мовленні увиразнена або конкретизована. У діалектному мовленні більше способів відтворення логічної операції порівняння, ніж у літературній мові. Логічна операція порівняння у діалектному мовленні здатна відтворюватися порівняльним зворотом, підрядною порівняльною частиною складної конструкції, граматичними засобами (ступенями порівняння), реченнями ідентифікації, підрядними пояснювальними (мети) частинами складного висловлення, переносними метафоричними значеннями слова, пор.: *галуш'ки / ко'лис та'к'і йак м'ї'з'ін'і 'пал'чики ко'лис / а ти'нер йак галуш'ку з'робе / то вод'на на ц'і'лий те'р'лец // а то*

та'к'і йак м'і'зин':і 'нал'ц'і'й'йак 'нали'ц'га'лушичка // (с. Топорівці Нов.); *ти'пер га'лушка та'ка шо п'ливайе* *ў'сал'і тий / тий / йак мако'з'ін здоро'вецка* // (с. Топорівці Нов.); *г'і'ў'ки вб'ран'і 'файно* // *сто'йа / йек ч'і'ў'ки* // (с. Вашківці Вижн.); *тог'ди ми і спо'чинем в'іт цих робо'к'і'ў* // *а то ўсе в'іо / та в'іо / йек 'сив'і 'кон'і* // (с. Борівці Кіцм.); *вс'о // вс'о тро'йене // вже т'і 'йаблука 'сохнут* // *йак ста'р'і ўми'райут / так і ди'рева ўми'райут / і* // (с. Топорівці Нов.); *хра'ми 'були май'файн'і // 'л'і'ни'і / ч'ім ти'пер* // *ми ч'і'кали / бо то 'було 'веси'ло* // (с. Лашківка Кіцм.).

У діалектному дискурсі трапляються засоби порівняння, які відзначає поетичність, вони відтворюють оригінальність світобачення діалектоносіїв. Знаковість, яка супроводжує усі основні події особистого і громадського життя, є виявом магічного мислення діалектоносіїв і ґрунтується на асоціативізмі, напр.: *'кожен ўз'ір шош озна'ч'еў* // *би'р'в'інок 'шили / а'би жи'к'е ни'ў'йело* // *'руж'і / а'би 'жик'ечко 'було та'ке 'файне* // *ли'ст'ки бе''рези/ бе''ре'ц'ли вид б'і'ди// зу'зул'ку 'шили / а'би ба'гато л'іт наку'вала* // *'жоўтий 'кол'ер / це 'кол'ер 'сонца і 'Бога* // *ф'іо'л'етовий / то 'кол'ер з'в'ізди / шо зйеў'л'ейеси на 'неб'і // зе''лений// ба'гацтво* // (с. Сергії Пут.).

Зіставлення по часовій осі – типове явище для діалектного дискурсу. Розповідь у минулому часовому плані зумовлює повернення думки до теперішнього часового плану і навпаки: *'сапоў 'робимо йам'ки / а ти'пер 'робіа 'шанч'іки / 'н'і'би то дл'а бара'бул'і 'л'і'ше / ни' замо'кайі* // (с. Великий Кучурів Стор.).

Зіставлення за часовою віссю у діалектному дискурсі має специфічну форму вияву – *порівняння-заперечення*. Конструкція *ко'лис 'було ни' так / йак ти'пер (зари)* є усталеною у діалектному мовленні, до порівняльного звороту входить порівняльний сполучник *як ('тайак)* і прислівника *ти'пер,' зари*, який відноситься до заперечення або до дієслова із запереченням. Отже, змістом таких конструкцій є зіставлення, а формою – порівняння.

Конструкція *ко'лис 'було ни' так / йак ти'пер* має характер сентенції, звучить як висновкове положення: *ко'лис 'було ни' так / йак ти'пер/ бо ти'пер ни'ма 'тойі 'хатной ро'боти* // (с. Дубове Стор.); *ну то вс'о к'васили* // *то ни' 'було йак ти'пер закри'вайут* // *ти'пер вс'о зак'рито// вс'о закри'вайут* // *а даў'но то ни' 'було* // (с. Кам'янка Стор.).

Заперечення може виражатися імпліцитно, за допомогою інтонації: *йк'і ка'ш'і'/?// ку'руз'ан'і // йк'і? // шо то 'було 'тайак ти'пер вс'о'го// ну тай шо?* (с. Михальча Стор.).

Висловлення-побажання – сталі мовленнєві штампи, які містять побажання добра, здоров'я, достатку. Побажання можна розглядати як одну з форм вираження ментальності нації. Висловлення-побажання мають формальний показник – спонукальні частки *а'би, ко'би, шоб:* *а ти'пер 'добре 'жити / ко'би здо'роў'е* // (с. Кам'янка Глиб.). До складу висловлень-побажань нерідко входить слово *Бог. то най Бог св'і'тий бо'рони*. Такі висловлення-побажання відтворюють релігійність діалектоносіїв. У побажаннях відчувається смиренність нації. Різноманітність (варіативність) побажань свідчить про добру вдачу – рису національного характеру, позитивну налаштованість діалектоносіїв.

Риторичне запитання може ілюструвати асиметрію форми і змісту мовної одиниці. Для діалектного мовлення характерні риторичні запитання, які за формою є питальними висловленнями, за змістом – розповідними, в яких загальнозаперечне значення виражене антифразисною інтонацією: *то ко'ли так д'і'ў'ки так хо'дили йак ти'пер?* (с. Мамаївці Кіцм.). Типовими є діалектні дискурси, до складу яких входять два висловлення – розповідне і питальне, які перебувають у синонімічних відношеннях: *кам'поти то'ди ни' закри'вали* // *хто то'ди знаў ц'і кам'поти?* (с. Бабин Кельм.). Стимулюють мовленнєву діяльність діалектоносія ходи *автопитання-відповідь*, які розглядаємо як один із способів організації текстового простору – квазідіалог: *'али шо ро'бити? // т'кали / н'р'ели / ро'били* // (с. Мамаївці Кіцм.).

Конструкції „текст у тексті” становлять уривки з фольклорних текстів. У наративні мініатюри часто вклинюються як ілюстрації елементи високого стилю діалектного мовлення. Такими ілюстраціями виступають паремії, мовленнєві кліше, пісні: *но про то шо си бо'йали ус'о р'і'ў'но г'іти ро'били* // *то то хто 'хоче пса ў'дарити / то 'бука 'найде* // (с. Мамаївці Кіцм.). У паремійних виразах конкретна побутова ситуація набирає ознак узагальнення, що засвідчує інтелектуалізацію мовомислення носіїв говірок.

Приєм „текст у тексті” створюють так звані обрядові кліше. Це мовленнєві формули, які використовують під час обрядів. Так, розваги у формі сільських танців мали велике значення у громадському житті діалектоносіїв. Організаторами танців були *'калфи*. Розпочати танець – це було честю для дівчини, навіть існувала мовна одиниця – стале словосполучення, яке мало значення „розпочати танці” – *роз'вести 'данец*. Мовленнєве кліше *с'тарший 'калфа 'майе 'гонор роз'вести цей 'даниц з...* передувало запрошенню до танцю. Діалектна лексика привносить у мовленнєве кліше оригінальність, неповторність, місцевий колорит. Особливого „звучання” надає йому нерозкладне словосполучення *'майе 'гонор*, в якому відчувається церемоніальність події, її усталеність, порядок, роль організатора танців – *с'тарший 'калфа*, тобто існувала ієрархія організаторів. Пор.: *с'тарший 'калфа розво'диў 'дани'ц з іа'коўс г'і'ў'чи'ноў з 'нашого си'ла* // *йа 'сижу тай 'чуйў* // *с'тарший 'калфа 'майе 'гонор роз'вести цей 'даниц з 'Домноў За'гар'ійоў* // *йа п'іш'ла до 'даницу / а г'ў'чата би'рут ми'не на з'битки/ шо то м'і'й ка'вал'ер* // (с. Клокічка Кіцм.).

Примітивні визначення покликані усунути культурологічні лакуни, які існують у аперцепційній базі слухача. Мовці пропонують примітивні визначення поняттям, новим для слухача. Їх можна розглядати як прообраз наукового визначення, оскільки у примітивному визначенні так само, як і в науковому, подані *ознаки* поняття: *так б'ралоса на ди'р'з'і'ў'ку / та'ка бу'ла / ц'вах'і поза'биван'і та'к'і// ди'р'з'і'ў'ка нази'валаса / і 'дергалоса та'к'і / це к'і'далоса та'ко і так 'т'і'палоса* // (с. Бочківці Хот.). Поняття уводяться у примітивне

визначення за допомогою предиката характеристики (дієслово + поняття-етнографізм): *це називається друзями 'нитку, називається в'язати лен* (с. Берегомет Вижн.); *а 'дома то казали що байбара'ки / називається вайуц:и / ку'жух байбар'ак / прос'тий/ 'шили те"п'лен'кий / то вгор'ну'єсу су'б"і 'тайак 'куртка та'ке 'шили//* (с. Банилів Вижн.).

Розмовний характер діалектного мовлення допускає різноманітні форми примітивних визначень. Здебільшого основною характеристикою примітивних понять виступає гіперонімічна ознака. У низці випадків створенню „уявлення” про предмет у свідомості слухача сприяє одна з ознак, яка містить ключове слово. Здебільшого у примітивних визначеннях подані ознаки за матеріалом, за функціональним призначенням. Способи параметризації слова-поняття у діалектному мовленні різноманітні, однак найхарактернішими є родові поняття, синоніми.

Синсемантичні дискурсивні висловлення – конструкції з елементами мовленнєвих кліше – представлено низкою мовних одиниць. Так, перебільшення процесуальної ознаки реалізують конструкції з мовленнєвим кліше, що сформовані на основі дієслова *хот'іти* – *хоч би що; їс'о що 'хоч'єи та 'є* (вони виступають катафоричними або анафоричними елементами): *'вірила / що з'можу це ро'бити хоч би що //* (с. Виженка Вижн.). Перебільшення ознаки передає мовний елемент *шо ну*: *то та'кий бу'є смаш'ний хл'ін / шо ну // п'ра'їда //* (с. Мамаївці Кіцм.). Деякі мовні одиниці побудовано за законами економії мовних засобів. Продуктивними у діалектному мовленні є конструкції, в яких поряд вжито два займенники або займенник і прислівник. У такий спосіб відтворено альтернативні відношення. Зазвичай до складу такої конструкції входить дієслово *мог'ти*, найчастіше у формі *м'їг*, альтернативні ж відношення стосуються дієслова: *їак хто м'їх так кла'ї 'хату // то ни'є 'було 'тайак ти'є пер кла'ї дут ви'єлик'ї ха'ти // то ма'лен'к'ї к'лали ха'ти //* (с. Банилів Вижн.).

Синсемантичні дискурсивні висловлення, що реалізують мовну схему *їак..., то...,* продуктивні у діалектному мовленні. Вони можуть виражати умовно-наслідкові відношення, умовно-часові, послідовні.

За нашими спостереженнями, такі конструкції зазвичай мають узагальнений зміст і наближаються до сентенцій: *їак в'дас:и 'добра ко'рова/ то даст 'по'їну 'путн'у моло'ка //* (с. Великий Кучурів Стор.). У конструкціях *їак..., то..., їак'шо..., то...* сполучники *їак, їак'шо* вирізняє вільне розташування: *перву к'рокеву їак к'лали на 'хату / то в'їзали // 'фусточку а'бо рушину'чок і там ва'сил'ок / 'пара кв'їток / 'пару руб'л'ї'ї // і то бра'ї г'ла'їний 'майстир //* (с. Зелений Гай Нов.).

Отож, триєдина структура ДТ відповідає принципу ієрархії. Синтагматична структура репрезентує „будівельний матеріал для висловлення”. Граматична та дискурсивна структури репрезентують різні способи аналізу висловлення. Граматична структура увиразнює роль когнітивного чинника у формуванні висловлення, дає можливість проаналізувати частиномовну характеристику ДТ. Дискурсивна структура унаочнює функціонування висловлення у діалектному мовленні.

Література

- Бардина 1982: Бардина Н. В. Особенности синтагматического членения спонтанной монологической речи / Н. В. Бардина // Русское языкознание. – К. : Вища школа, 1982. – Вып. 5. – С. 98–105.
- Вандриес 1937: Вандриес Ж. Язык. Лингвистическое введение в историю/ Ж. Вандриес ; [пер. с фр., примеч. П. С. Кузнецова ; под ред. и с предисл. Р. О. Шор]. – М. : Соцэгиз, 1937. – 410 с.
- Вильчек 1979: Вильчек Э. Э. Смысловая структура функциональной единицы устной монологической речи / Э. Э. Вильчек // Психолингвистическая и лингвистическая природа текста и особенности его восприятия / [под ред. : Ю. А. Жлуктенко, А. А. Леонтьева]. – К. : Вища школа, 1979. – С. 157–171.
- Герман 2008: Герман К. Ф. Архаїчні конструкції в системі складних речень української мови – нанизування речень / К. Ф. Герман // Науковий вісник Чернівецького ун-ту : зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Рута, 2008. – Вип. 382–384 : Слов'янська філологія. – С. 14–17.
- Городенська 2001: Городенська К. Г. Реченнєвотвірний потенціал предикатів якості / К. Г. Городенська // Лінгвістичні студії : [зб. наук. пр.]. – Донецьк, 2001. – Вип. 7. – С. 27–31.
- Леонтьев 1979: Леонтьев А. А. Высказывание как предмет лингвистики, психолингвистики и теории коммуникации / А. А. Леонтьев // Синтаксис текста: сб. ст. / [отв. ред. Г. А. Золотова]; АН СССР, Ин-т рус. яз. – М. : Наука, 1979. – С. 18–36.
- Пономарьова 2009: Пономарьова Л. Основні напрямки в розробці вчення про дискурс / Л. Пономарьова // Наук. вісник Херсонського ун-ту. Серія «Лінгвістика»: [зб. наук. пр.]. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2009. – Вип. 9. – С. 42–47.
- Реферовская 1983: Реферовская Е. А. Лингвистические исследования структуры текста / Е. А. Реферовская; [отв. ред. А. В. Десницкая]. – Л. : Наука, 1983. – 215 с.
- Слинько 1965: Слинько І. І. Из спостережень над синтаксисом буковинських говорів / І. І. Слинько // Тези доповідей міжвуз. наук. конф., присвяч. 25-річчю возз'єднання Північної Буковини з УРСР. – Чернівці, 1965. – С. 151–153.
- Теньер 1988: Теньер Л. Основы структурного синтаксиса / Льюис Теньер; [пер. с фр.; редкол.: Г. В. Степанов (пред.) и др.; вступ. ст. и общ. ред. В. Г. Гака]. – М.: Прогрес, 1988. – 656 с.

Список скорочень

Заст. – Заставнівський р-н.
Кельм. – Кельменецький р-н.

Кіцм. – Кіцманський р-н.
Нов. – Новоселицький р-н.
Пут. – Путильський р-н.
Стор. – Сторожинецький р-н.
Хот. – Хотинський р-н.

Проанализирована триединая структура диалектных текстов, представленная синтагматической, грамматической и дискурсивной разновидностями. Синтагматическое членение, обусловленное звуковой реализацией текста, отличает вариантность. Грамматическая структура подчеркивает роль когнитивного фактора в формировании высказывания, дает возможность проанализировать частеречную характеристику диалектных текстов. Дискурсивная структура иллюстрирует функционирование высказывания в диалектной речи.

Ключевые слова: диалектный текст, синтагматическая структура, грамматическая структура, дискурсивная структура, синтагма, высказывание, автосемантическое высказывание, синсемантическое высказывание.

The structure of the dialect text is analyzed, which is presented by syntagmatic, grammatical and discursive varieties. Syntagmatic division caused by the sound implementation of dialect texts, notes variability. The grammatical structure accentuates the role of cognitive factor in shaping of expression, makes it possible to analyze the characteristics of parts in dialect text. Discourse structure illustrates the function of expression in dialect speech.

Keywords: dialect text, syntagmatic structure, grammatical structure, discursive structure, syntagma, expression, autosemantic expressions, synsemantic expressions.

Надійшла до редакції 11 січня 2016 року.